

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Ethical Charter for the Use of Artificial Intelligence in the Judiciary and its Environment <https://rm.coe.int/>.
3. Tuvron H. et al. LLaMA: Open and Efficient Foundation Language Models. arXiv:2302.13971, p.13971.
4. OpenAI. GPT-4 Technical Report. arXiv 2023, arXiv:2303.08774.
5. Callister P.D. Law, Artificial Intelligence, and Natural Language Processing: A Funny Thing Happened on the Way to My Search Results. Law Libr. J. 202. Vol. 112. P. 161.
6. Rodriguez D. AI Technologies in the Judiciary: Critical Appraisal of Large Language Models in Judicial Decision-making (December 18, 2023). Forthcoming in Regine Paul, Emma Carmel, and Jennifer Cobbe (eds), Handbook on Public Policy and AI (Edward Elgar Publishing).
7. Професійна дискусія «Штучний інтелект у судочинстві: можливості, ризики та межі застосування» <https://www.youtube.com/watch?v=YQHLYcVm2o>

УДК 336.2 +346.62

Чорний Є. М.

*аспірант кафедри адміністративного
права та судочинства юридичного факультету,
Західноукраїнський національний університет*

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВРЕГУЛЮВАННЯ

Актуальність теми інституційного забезпечення державно-приватного партнерства (ДПП) в Україні є неабиякою. Правильність та неправильність визначення повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері ДПП безпосередньо впливають на ефективність цих органів. Це, у свою чергу, неодмінно гальмує або стимулює ріст популярності ДПП серед українських та міжнародних інвесторів, які можуть стати потенційними приватними партнерами або ж концесіонерами, якщо мова йде про таку форму ДПП, як концесія. Так, у даному науковому дослідженні проаналізовано та викладено вже існуючі проблеми щодо інституційного забезпечення ДПП в Україні та висловлено певні рекомендації щодо їх вирішення.

У контексті інституційного забезпечення ДПП спостерігається проблема множинності органів державної влади, які мають схожі або однакові повноваження, що створює дублювання їх повноважень. Їх велика кількість часто створює неоднозначне розуміння щодо повноважень органів у сфері ДПП.

Наприклад, затверджений Наказом Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України № 243 від 24 листопада 2020 року статут

державної організації «Агенція з питань підтримки ДПП» вказує, що метою створення Агенції в межах Міністерства економіки є підготовка до реалізації в Україні якісних та інвестиційно-привабливих проєктів ДПП. Предметом діяльності цієї Агенції вказано забезпечення ідентифікації проєктів ДПП, підготовка та сприяння в підготовці концептуальних записок та техніко-економічних обґрунтувань для ініціаторів підготовки пропозицій про здійснення ДПП, надання допомоги в підготовці та підготовка конкурсної документації для ініціаторів, організація та проведення тренінгів, навчання, конференцій, семінарів та інших заходів, направлених на підвищення інституційної спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері ДПП тощо [1].

Разом з тим, паралельно з вищеописаною Агенцією ДПП існує схожий орган зі схожими повноваженнями – Проєктний офіс з розвитку державно-приватного партнерства при Міністерстві інфраструктури (SPILNO). Окрім основного завдання щодо «запуску механізму ДПП», офіс був створений з метою підготовки та реалізації перших трьох пілотних проєктів. Хоча два із трьох проєктів реалізовані (передача портів Ольвія та Херсон у концесію), третій проєкт все ж очікує реалізації – концесія порту в Чорноморську [2].

Та варто зазначити, що обидва квазі-органи мають повноваження щодо підготовки проєктів ДПП – і це створює певну невизначеність потенційних приватних партнерів та потенційних концесіонерів. І хоча експерти висловлюють думку щодо важливості взаємодії Агенції ДПП при Міністерстві економічного розвитку і торгівлі та Проєктного офісу SPILNO при Міністерстві інфраструктури [3], варто вказати на певну недосконалість регулювання повноважень цих інституцій.

Фактично нечітке розмежування повноважень, сфер обов'язків та інтересів кожного із вказаних органів породжує нерозуміння яким чином ці інституції повинні здійснювати підтримку реалізації проєктів ДПП. Для усунення такого роду протиріч – як наприклад, можливість супроводу підготовки та реалізації перших проєктів ДПП обома організаціями – варто уніфікувати їх повноваження у профільному ЗУ «Про ДПП», ЗУ «Про концесію» або ж на рівні підзаконних актів, які регламентують процедури проведення конкурсів, аналізу ефективності та консультативного супроводу проєктів ДПП.

Схожа ситуація спостерігається й у відношенні органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері ДПП.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року №459 Міністерство економіки забезпечує формування та реалізує державну інвестиційну політику, зокрема, у сфері розвитку підприємництва та ДПП. Схожі повноваження містяться у підпункті 1 пункту 3, у підпунктах 47-53-1 пункту 4 стосовно покладених завдань Мінекономіки. Зокрема, вказані пункти та підпункти Положення вказують, що завданням Міністерства є:

- забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері державно-приватного партнерства;
- моніторинг ефективності діяльності органів влади та місцевого самоврядування у сфері ДПП, моніторинг виконання договорів ДПП та моніторинг щодо відповідності вимогам законодавства у сфері ДПП, зокрема, під час проведення конкурсів з визначення приватного партнера;

- моніторинг, узагальнення та оприлюднення результатів здійснення ДПП та надання методологічного забезпечення проведення перевірки виконання договорів ДПП, зокрема оцінка та моніторинг загального рівня ризиків, які можуть реалізуватися для державного партнера в договорах ДПП;
- забезпечує навчання і підвищення кваліфікації фахівців у сфері ДПП;
- облік договорів, укладених у рамках державно-приватного партнерства, зокрема концесійних договорів;
- ведення реєстру довгострокових зобов'язань в рамках ДПП та концесії як його форми [4].

При цьому, Міністерство інфраструктури здійснює схожі повноваження щодо ДПП, які в певній мірі перетинаються із повноваженнями Міністерства економіки, що створює інституційну невизначеність, непевність у контексті повноважень вказаних органів.

Наприклад, відповідно до підпункту 17 пункту 4 Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №460 від 30.06.2015, Міністерство інфраструктури бере участь у залученні інвестицій, проведенні аукціонів з відбору інвесторів для забезпечення реалізації проєктів будівництва, модернізації, розвитку та реконструкції, зокрема, на концесійних умовах. [5] Фактично, йде мова про участь Міністерства у проведенні аукціонів на умовах ДПП із врахуванням, що концесія є формою ДПП.

Про схожу проблему в інституційному забезпеченні здійснення ДПП наголошували й представники економічної наукової доктрини України. Зокрема, А. Павлюк та Д. Ляпін в рамках дослідження національного інституту стратегічних досліджень стверджували, що Міністерство економіки як спеціально уповноважений орган з питань ДПП відповідальне за формування та забезпечення реалізації політики у сфері ДПП, тому й проводить моніторинг ефективності діяльності органів влади й самоврядування у сфері ДПП, організовує перевірки виконання договорів ДПП тощо. Водночас, Державне агентство з інвестицій та управління національними проєктами України забезпечує реалізацію державної політики у сфері інвестиційної діяльності, ДПП та управління національними проєктами, бере участь в укладенні та виконанні договорів концесії, інших договорів, забезпечує розробку та реалізацію проєктів ДПП [6.]

Хоча наразі й ліквідовано Державне агентство з інвестицій та управління національними проєктами України, оскільки Указ про його утворення втратив чинність на підставі Указу Президента № 419/2019 (419/2019) від 20.06.2019, та певні його функції перейшли до Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України. Останнє уповноважене реалізовувати політику у сфері ДПП (у тому числі концесії як форми ДПП) щодо будівництва, реконструкції та модернізації інфраструктурних об'єктів.

Відповідно, в Україні наявна ситуація, при якій щонайменше два квазі-органи Агенція з питань підтримки ДПП в межах Міністерства економіки та офіс SPILNO Міністерства інфраструктури, безпосередньо Міністерство економіки та Міністерство інфраструктури, Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України та інші органи виконують схожі повноваження та функції в межах ДПП.

Така ситуація з існуванням великої кількості органів, які мають схожі або й

однакові повноваження в межах реалізації проєктів ДПП породжує дублювання функцій та виникнення суперечностей між повноваженнями тих чи інших органів влади.

Підсумовуючи вищезазначене, для покращення ефективності використання інструменту ДПП вважаємо, що слід регламентувати інституційне забезпечення ДПП таким чином, аби функції, повноваження та компетенція органів державної влади щодо ДПП не перетиналися. Для вказаних цілей вважається необхідним змінити положення щодо повноважень вказаних органів та ЗУ «Про ДПП» у тих випадках, коли мова йде про органи, повноваження яких закріплено у вказаному законі (Мінекономіки).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) №2431 від 24.11.2020 року «Про затвердження нової редакції Статуту Державної Організації «Агенція з питань підтримки державно-приватного партнерства». URL: [nova-redakciya-statutu.pdf \(me.gov.ua\)](https://me.gov.ua/nova-redakciya-statutu.pdf)

2. PPP Management office SPILNO. Інформація з веб-сайту Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Spilno.html>

3. Анна Білоус. Державно-приватне партнерство в Україні: чи буде інакше цього разу? / URL: Державно-приватне партнерство в Україні: чи буде інакше цього разу? | VoxUkraine

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства економіки» №459 від 20 серпня 2014 року. URL: Питання Міністерства економіки | від 20.08.2014 № 459 (rada.gov.ua)

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України» № 460 від 30 червня 2015 року. URL: Про затвердження Положення про М... | від 30.06.2015 № 460 (rada.gov.ua)

6. Павлюк А., Д. Ляпін. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>